
Zapojení CKIS UK pro zpřístupňování dokumentů pro nevidomé a zrakově postižené uživatele

Zapojení CKIS UK pro zpřístupňování dokumentů pro nevidomé a zrakově postižené uživatele

Informační a poradenské centrum UK ve spolupráci s Ústavem výpočetní techniky UK společně zahájili projekt zpracování záznamů o literatuře pro nevidomé uživatele do Centrálního katalogu (CKIS) Univerzity Karlovy v Praze. Katalog je přístupný na adrese <http://ckis.cuni.cz/F/>. Spolupráce byla zahájena koncem října 2010. Cílem je umožnit nevidomým uživatelům přehledně z jednoho místa vyhledávat a prohlížet si seznamy dokumentů, které jsou pro ně přístupné ať už v elektronické nebo zvukové formě.

Na zpracování takto přístupné literatury byla najata brigádnice, studentka Ústavu informačních studií a knihovnictví FF UK, která po zaškolení a instalaci knihovního systému Aleph na svůj počítač postupně prochází seznamy literatury pro nevidomé, které jsou na webových stránkách jednotlivých fakult. Informace o tom, jakým způsobem se k dokumentům nevidomý uživatel dostane, zaznamenává do bibliografických záznamů. Do každého takového záznamu zároveň přidává speciální pole, které je chráněno proti smazání neoprávněnými osobami. Na základě tohoto pole je možné vytvářet seznamy literatury pro nevidomé dle organizace, která dokument digitalizovala, nebo je možné vyhledávat ve všech dokumentech přístupných pro nevidomé uživatele. Celkem bylo zatím zpracováno 659 záznamů.

Z centrálního katalogu lze vytvářet seznamy dle různých hledisek, viz [zde](#) (pro digitalizované texty je potřeba u položky *Druhy dokumentů* zvolit: elektronické zdroje)

Záznamy dokumentů jsou přístupné všem uživatelům bez omezení. Přístup k plným textům je buď na základě autentikace, kterou zajistí organizace, která dokument převedla do digitální podoby, nebo je v záznamu dokumentu informace o jiném způsobu přístupu k dokumentům. V některých případech jako např. v případě Laboratoře Carolina se lze k elektronické verzi dostat pouze na základě předchozí domluvy.

Výhledově je v plánu do množiny záznamů přístupných nevidomým uživatelům také přidat kolekce elektronických knih a časopisů, které jsou na UK dostupné pomocí předplacených elektronických databází. Dále se uvažuje i o připojení závěrečných prací v elektronické podobě do této skupiny záznamů.

Centrální katalog je pouze nástrojem pro vyhledání záznamů, ale není určen pro ukládání nebo zpřístupňování elektronické podoby dokumentů. K tomu slouží Repozitář UK, který by bylo vhodné výhledově pro ukládání dokumentů pro slabozraké využít.

Alice Rytchová, Informačně-poradenské centrum UK